

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Politika in gospodarstvo

Tudi Romunija čuti agrarno krizo, ki vlada danes v vseh agrarnih državah. Žito, najvažnejši izvozni predmet Romunije, ima tako nizke cene, da se producent ne rentira, pa naj ima še tako cenene delavce. Romunsko žito vedno težje najde kupce in količine, ki so ostale od lani v zalogi, so prav velike. Tudi letos bo pridelek prav velik, toda tega se kmetovalci ni kaj ne veselijo, saj pomeni obilna letina nizke cene. Vedno težja je konkurenca z Ameriko, ki ima tudi ogromne količine neprodanega žita, saj na primer kurijo ponekod lokomotive s koruzo. Drug važen izvozni produkt je les, katerega cene pa so letos znatno nižje kakor lani. Ruska konkurenca je nevarna predvsem Romuniji.

Splošni položaj romunskega kmeta ni nič kaj sijajen, nasprotno težaven. Zadoližitev kmetijskega stanu je prekomerna, kar je posledica dejstva, da kmetijski kredit v Romuniji ni organiziran. Zadrugištvu je slabo razvito in za organizacijo kmetijskega kredita se stori veliko premalo. Po prevratu izvršena agrarna reforma je dala kmetom zgolj polje, toda za nakup semenskega žita, orodja in stavbnega materiala potrebni denar so si morali kmetje izposoditi izključno pri zasebnih oderuhih. Davki in gorostasne obresti bodo požrli večino dobička tudi pri dobri kupčiji, toda žitne cene so nizke in kriza občutna.

Romunija je največji evropski producent petroleja, toda tudi romunski petrolejska industrija toži o manjši prodaji. Težko krizo na petrolejskem trgu je povzročila zopet sovjetska Rusija s svojim povečanim izvozom nafte. Veliki ameriški in holandsko-angloski trusti ne vedo, kam bi s svojimi zalogami, ker svetovna produkcija nafte povpraševanje daleč prekaša.

Zaradi gospodarske krize se Romunija zelo trudi za pridobitev tujega kapitala. Letos bo plačal angleški podjetnik Stewart 2 milijona funtov sterlingov za gradbeno dovoljenje (gradi cesto Bukarešt—Predeal) in mora položiti ameriška Morganova skupina štiri milijone dolarjev plačila za telefonsko koncesijo. Toda potreba po inozemskem kapitalu je še vedno velika. Kreugerjeva skupina, ki je lastnica monopola na žgalice, bi menda dala novo posojilo, toda zahteva še lesni monopol, vlada pa se obotavlja, ker bi s tem izgubila kontrolo med velikim delom izvoza. Vsekakor so nehali ugovarjati misli o posojilu celo liberalci, ki so poprej radi protestirali zoper zaslužnje po tujem kapitalu.

Huda gospodarska kriza, zlasti pa agrarna, je nujno zahtevala uspešnih ukrepov za omiljenje. Državni prevrat bi bil gotovo naletel na več nasprotnikov, če se dežela ne bi zavedala, da je treba nujno iskati izhoda iz krize. To dejansko stanje nam popolnoma pojasnjuje popoln uspeh po princu Nikolaju s pomočjo vojaških krogov pripravljene Karlovega povratka. Manjujeva vlada ni delala težkoč in liberalci, nasprotniki preobrata, niso imeli nobenih sredstev, da bi ga preprečili. Vojska in prebivalstvo, posebno pa kmetje so navdušeno pozdravili kraljev prihod. Vsa Romunija pričakuje, da ji bo pomagal kralj iz krize, kateri ni bilo kos dosedanje regentstvo. Ze prihajajo poročila, da je novi kralj začel pripravljati organizacijo kmetijskega kredita s pomočjo državne agrarno-kreditne banke, za katero bi se dobil kapital iz inozemstva. Opaža se tudi, da je začela Romunija voditi odločnejšo gospodarsko politiko v sporazumu z ostalimi agrarnimi konferenca, ki se vršijo km. Hääz, letimi državami Male antante. Nadalje kaže agrarna konferenca, ki se vrši na iniciativo romunske vlade, da se pripravljajo enotna organizacija obdonavskih agrarnih držav. V tem smislu je presojati tudi najnovejšo trgovinsko pogodbo Romunije s Češkoslovaško.

Zamisli bloka obdonavskih agrarnih držav izhaja iz Romunije, ki je v primeri z Madžarsko in Jugoslavijo najmočnejši izvoznik žita. Skozi romunske luke gre tudi velik del jugoslovanskega in madžarskega izvoza žita. Romunija je torej najbolj interesirana na agrarnem sodelovanju. Vprašanje pa je, če bo mogel ta agrarni blok vplivati odločilno na razvoj cen. Niti kanadski žitni pool (največja zadruga organizacija producentov) ne more vplivati na razvoj cen na svetovnem trgu odločilno. Zato tudi agrarni blok Romunije, Jugoslavije in Madžarske ne bo stremel za regulacijo cen, pač pa bo skušal svojim članom kolikor mogoče vnovčiti blago, ga predvsem plasirati v srednji Evropi, kjer so naravna tržišča obdonavske pšenice, zlasti pa ščititi izvoznike žita pred ameriško konkurenco v Evropi, ki postaja bolj občutna. V tem oziru bo blok gotovo dosegel svoj cilj in tako pomagal k omiljenju agrarne krize in dvigu splošnega blagostanja v Romuniji in pri njenih sosedih.

Antifašistični pokret narašča

Gospodarska kriza in moralna depresija ital. ljudstva — Tudi dalmatinske manifestacije ne vlečejo več — Kaj meni grof Sforza

Pariz, 22. jul. d. Odkar je bil po fašistični čeki umorjen poslanec Matteotti, ni še bilo v italijanskem fašizmu takšne notranje krize, kakršna je danes, ne da bi se seveda iz tega moglo izvajati, da bo fašizma kmalu konec. Res pa je, da le nadležna energija Mussolinija s pomočjo železne discipline ohranja fašizmu življenje. Znano je, da Mussolini sedanja fašistična generacija, izvemši svoje najožje prijatelje in sotrudnike, ne ceni posebno visoko in da je temu pripisovati njegov najnovejši energični trud, da bi se pridobila za fašizem akademska in srednješolska mladina. Kar se pa tiče ljudske množice, nista bila še nikoli pritrjena srda in nevolja s fašistično stranko tako velika, kakor danes. Vzrok temu je iskati v globoki gospodarski krizi poljedelstva in delavstva pa v izredno slabem stanju državnih financ, ki jih državno računovodstvo skuša z umetnimi številkami slikati v stanju, v katerem faktično niso. Zadnja militaristična kampanja fašizma proti Franciji in njenim zaveznikom ter razni poizkusi v Varšavi, Angori in Moskvi, ki so se ali ponesrečili ali pa rodili le zelo skromne rezultate, so imeli za posledico le še večjo oslabeitev državnih financ, oziroma uporabljanje narodnih sredstev za neproduktivne namene, dočim so javne potrebe morale stopiti v ozadje. To je na italijansko javnost vplivalo tem bolj deprimujoče, ker je znano, da se francoske finance baš v sedanjem trenutku nahajajo v tako sijajnem položaju, kakor se niso še nikdar po vojni, in da je blagajna francoskega državnega zaklada polna suhega zlata, zlasti dolarjev, ne glede na to, da v Franciji ni niti v poljedelstvu

niti v industriji take krize kakor je drugod v Evropi.

Da bi se pred javnostjo nekoliko zasenčil dejanski položaj, prireja fašizem zadnje čase ob vsaki priliki in nepriliki manifestacije, za katere se ob pomanjkanju prvovrstnih sil uporablja generalni tajnik Turatti. Ena največjih je bila 20. t. m., ko se je v Reggio Emilia otvorila vodovodna namakovalna naprava provinc Reggio-Modena, ki je v resnici veliko delo, namakuječe z vodami reke Pad 80.000 ha zemlje, ki pa vendar ni tako, da bi opravičevala besede ministra Acerba ob tej priliki, da namreč »to delo mora svetu še bolj dokazati konstruktivno moč fašizma«. Poleg teh manifestacij pa se prirejajo še vedno iredentistične, kakor n. pr. tako zvano romanje, ki ga je nedavno priredila četa 150 tako zvanih »Dalmatincev« na Kras, pri kateri priliki je neki Gino Seguih imel govor, v katerem je po predpisnem receptu prisegel zvestobo »italijanski Dalmaciji, ki še ni odredena, in ki od svojih sinov, ki živijo plakajoč v izgnanstvu, pričakuje še večjih žrtev, da se uresniči njen stoletni sen.«

Te fraze pa v množici italijanskega ljudstva nimajo več niti tiste privlačnosti, ki so jo imele ob drugih, bolj rožnatih prilikah, tudi zato ne, ker zadnje čase antifašistična kampanja, ki jo vodijo emigranti v inozemstvu, zelo narašča in je dosegla take dimenzije, da politiki Mussolinija diktira zadržanje, na dnu katerega se dosti različno čuti bojazan pred bodočnostjo. Po vsej Italiji so v ogromnih množicah razširjeni antifašistični

letaki, ki so zanimivi tudi po tem, da se v njih s strani italijanskih emigrantov najostreje obsoja izzivalna militaristična politika fašizma ne samo proti Franciji, ampak tudi proti Jugoslaviji. Znano je, da je bivši italijanski zunanji minister, grof Sforza, ki je pravkar objavil v ameriških listih zelo opaženo serijo člankov o negativni politiki fašizma, zadnje dni v Parizu dal izraza tudi svoji in vseh drugih emigrantov nevolji proti iredentističnim izjavam in akcijam, zlasti kar tiče Dalmacije, ker ta akcija nasprotuje najprimitivnejšim pojmom mednarodne lojalnosti, ampak tudi zato, ker je italijanska Dalmacija enostavna himera. Te izjave in letaki povzročajo v fašističnih vodilnih krogih tem večjo nervoznost, ker tudi industrijski krogi Italije kljub strogosti režima tako na merodajnih mestih kakor v medsebojnih razgovorih v različnih gospodarskih korporacijah dajo z naraščajočim poudarkom izraza svojemu mnenju, da je ta politika v zadnjem letu prinesla Italiji neprimerno večjo škodo, nego so koristne naprave, ki so od l. 1922. do danes izšle iz iniciative Mussolinija. Take izjave se seveda ne dajo preprečiti kakor se preprečijo izrazi nejevolje »nižjih stanov« in oseb, s katerimi fašistične oblasti zopet obilno polnijo zapore, kadar se ljudje, kakor to ob priliki fašističnih manifestacij zadnje čase čisto dogaja, spozabijo toliko, da kdo zakriči: »Ev-viva Matteotti!«

Vse to le še potrjuje že itak splošno prepričanje, da se fašizem drži samo po svoji višji »hierarhije« in plačani milici.

Minister dr. Marinković o gospodarski uniji držav Male antante

Belgrad, 22. jul. p. Zunanji minister dr. Vojta Marinković je poslal kraljevemu poslaniku v Bukarešti dr. Čolak-Antiću spomenico o potrebi gospodarske organizacije med državami Male antante.

V tej spomenici se posebno naglašajo današnja težka agrarna kriza, ki pritiska vso Evropo, posebno pa še evropske agrarne države. To akcijo krizo povečuje tudi današnja konkurenca prekomorskih agrarnih držav. Ta konkurenca se ne da pobiti s tem, da se izboljšuje kmetijstvo, niti s tem, da se dosežejo posebno povoljne carinske postavke z državami, ki so industrijske. Kajti s takimi klavzulami se vsaka izvojevana pridobitev istotako avtomatično razprostre na prekomorske države, od katerih konkurenca se išče ravno zaščita. Z izorimo na to je jasno, da je dosedanja borba evropskih agrarnih držav v stvari iluzorna in da je treba pristopiti k novim metodam za zaščito domačih proizvodnje.

Edino uspešen način za saniranje razmer je direktno sporazumevanje z industrijskimi državami na temelju medsebojne kolaboracije. Da bi se ta sporazum lahko praktično izvedel, se ne sme delovati posamezno, marveč je treba nastopiti skupno. Tak blok se ne sme smatrati kot naperjen proti industrijskim državam, ker ne gre tukaj za borbo, marveč za sporazum držav, ki so gospodarsko medseboj sorodne in ena z drugo vezane. Taka grupacija ne bi bila naperjena niti proti onim agrarnim državam, ki bi ostale izven nje, ker bi po današnjem stanju kmetijske proizvodnje evropske industrijske države tudi dalje morale pretežen del svojih potreb v agrarnih produktih nadoknaditi iz izvenevropskih poljedelskih centrov.

Romunija in Jugoslavija sta po identičnosti svojega gospodarskega položaja vezani v prvi vrsti

na to, da prevzamejo iniciativo za doseg takega sporazuma. Že dejstvo, da se v Mali antanti nahaja tudi Češkoslovaška kot znatno industrijska država, olajša ta proces, da se bo našla pravilna formula.

Ta sporazum bi ostal odprt vsem drugim, v prvi vrsti sosednim državam in to na temelju popolne enakopravnosti. Ni nobenega dvoma, da se bodo morale premagati ogromne težkoče pri izvajanju te grupacije. Toda neobhodno potrebno je poiskati in najti rešitev tega za naše države usodnega problema. Pri tem pa moramo dati nekaj novega in originalnega, ker je tudi položaj v katerem se nahajamo, popolnoma nenavaden! Sporazum med Romunijo in Jugoslavijo z ozirom na sličnost gospodarskega položaja bi imel biti čim širši, tako da bi za nekatere posebne interese predstavljal v prvi vrsti tudi pravo carinsko unijo. Z ozirom na druge države bi bil istotako več ali manj širok. Mora se pa varovati princip, da vsaka država, ki bi vstopila v to skupino, lahko v zadostni meri zaščiti svojo industrijo in svoje poljedelstvo.

Radi sorodnosti tega vprašanja je potrebno, da se na konferenci odgovornih ministrov Romunije in Jugoslavije načelno razpravlja ves kompleks teh vprašanj, nato pa izroči komisiji strokovnjakov.

Belgrad, 22. jul. p. Danes so se v Sinaji nadaljevala pogajanja med jugoslovansko, romunsko in madžarsko delegacijo. Na konferenci bodo izdelali odgovor treh držav na vprašanja, ki so bila postavljena z ozirom na agrarno krizo na seji mednarodnega komiteja za ekonomsko politiko v Zenevi.

Potovanje g. ministrskega predsednika po Bosni

Banjaluka, 22. jul. Predsednik ministrskega sveta Peter Živković je krenil danes iz Banje Vučice ob 7.30 v Kotorbaroš. Meščanstvo na čelu s predsednikom občine, mnoga društva in organizacije so pričakovali predsednika vlade pred mestom, ki je izgledalo zelo svečano. Ko je prispel predsednik vlade, so ga vsi toplo pozdravljali. Takoj ko se je predsednik vlade ustavil, je pristopil načelnik okraja Rakić ter mu poročal o stanju v okraju, predsednik občine pa je izrekel dobrošlisko. Predsednik vlade je takoj stopil v razgovor s predstavniki raznih društev, trgovci in kmeti ter se živo interesiral za gospodarske in kulturne prilike. Zahvaljujoč se za lepi sprejem, je predsednik vlade pozval vse navzoče, naj z vsemi silami delajo za splošno korist. Ob 9.45 je krenil predsednik vlade proti Banjaluki. Na potu proti Banjaluki so ga ljudje na mnogih krajih prisrečeno pozdravljali. Kilometer pred Banjaluko je čakal predsednika vlade ban vrbaske banovine Milosavljević, ki je referiral predsedniku vlade o stanju v banovini. Takoj nato je krenil predsednik vlade v Banjaluko, ki je bila vsa okrašena z zastavami. Pri vходу v mesto je meščanstvo predsednika vlade burno pozdravljalo. Tako pri vходу v mesto, kakor na mostu preko Vrbasa sta bila postavljena dva slavoloka.

Banjaluka, 22. jul. Od časa prihoda predsednika vlade in ves čas, ko je šel skozi mesto, ga je pozdravljalo streljanje možnarjev. Ko je predsed-

nik vlade došel do slavoloka na Vrbasu, da je pozdravil ves občinski odbor na čelu z načelnikom ter mnogoštevilno meščanstvo. Zupan je v svojem govoru naglašal, da so množice ljudi, ki so danes sprejele predsednika vlade s tolikim navdušenjem ter manifestirale svoje veselje, najboljši dokaz s kakršnimi čustvi sprejema Banjaluka predsednika vlade. Ta dan bo ostal v anah Banjaluke zapisan kot zgodovinski dan. Občinski načelnik je zaključil svoj govor: Naj živi Nj. Vel. naš junaški kralj Aleksander I., dobrodošel predsednik Njegove vlade! Po govoru je meščanstvo burno aklamiralo Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade in čeli vladi. Muzika je intonirala državno himno, katero so množice poslušale gologlave. Predsednik vlade je nato v spremstvu bana, občinskega načelnika in odbora ter množice meščanstva krenil peš proti banki upravi. Na obeh straneh pota so stale množice meščanstva v gostem špalirju. Predsednik vlade se je čisto zaustavil ter se razgovarjal z meščani, posebno s kmeti ter se interesiral za njihove prilike. V zgradbi banke uprave je govoril predsednik vlade nekoliko časa z banom in občinskim načelnikom ter se interesiral za prilike v Banjaluki in banovini.

Rykov pride v Berlin

Berlin, 22. jul. as. Kot naslednik Krestinskega je bil imenovan za poslanika v Berlinu predsednik sveta ljudskih komisarjev Rykov. Na ta način so se sovjeti iznebili voditelja desničarske opozicije.

Italijani proti sodnemu postopku radi 'Karagjorgja'

Susak, 22. jul. p. Kakor znano so naše oblasti priredile obširno preiskavo o krivdi nesreče v Pašmanskem kanalu. V ta namen so zaslila kapitana, častnike in moštvo ponesrečenega parnika. Točno je bil ugotovljen potek dogodka in njegove posledice. Dejstvo, da je »Morosinie« po katastrofi odplul v Zader, je onemogočilo zasliševanje poveljnika in posadke italijanske ladje. Tudi italijanske oblasti so na svojo roko vodile preiskave, vendar pa še vedno niso izročile našim sodnim in pristaniškim oblastem materiala, čeprav bi to morale storiti, ker so za to nesrečo po mednarodnih določilih kompetentne samo naše oblasti. Pri tem nikakor ni misliti, da italijanske oblasti ne bi bile zbrale vsega potrebnega materiala. Kajti drugače ne bi moglo italijan. društvo San Marco, katerega last je »Morosinie«, imenovati njegovega kapitana za poveljnika ladje »Piero Foscari«, ki vrši službo med Trstom in Smirno. Vsekakor se zadeva s tem ne bo končala.

Spremembe v naši dipl. službi

Belgrad, 22. jul. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra zunanjih zadev so postavljani: Za vršila dolžnosti šefa odseka za tisk Ilija Garašanin, sekretar ministrstva v I/7, za vicekonzula pri kr. vicekonzulatu v Korči Nikola Suica, dozdaj sekretar ministrstva v I/7 in vršilec dolžnosti šefa odseka za tisk; za sekretarja ministrstva v I/6 Radovan Petrović, vicekonzul pri kr. generalnem konzulatu v Marseille iste skupine in kategorije, za sekretarja kr. poslaništva v Ankari v I/6 Slatko Kojić vicekonzul v Korči, iste skupine in kategorije.

Razprava proti želez, uradnikom

Belgrad, 22. jul. u. Pred disciplinarnim sodiščem ravateljstva državnih železnic se je danes pričela razprava proti nekaterim uradnikom, ki so obtoženi, da so nepravilno ravnali s bolniškim fondom železničarjev. Ker so nekateri obtoženci oboleli, je bila razprava preložena.

Belgrad, 22. julija. z. Iz kompetentnega vira javljajo, da je odobrena pogodba, ki jo je sklenila primorska banovina z Opčim gradbenim delničarskim društvom iz Belgrada za asfaltiranje ceste Solin-Kastela-Trogir, in to na površini 24.500 m². Rekonstrukcije posameznih delov te ceste so se že pričele ter jih izvršuje tehnični oddelke banke uprave. To bo ena prvih asfaltiranih cest v naši državi, ki bo omogočila večji promet, gospodarski procvet bližje splitske okolice in bo mnogo pripomogla k razvoju turizma.

Belgrad, 22. jul. p. Mešana jugoslovansko-romunska komisija je izdelala načrt in proračun za nov most preko Donave pri Brzi Palanki. Romunska in jugoslovanska vlada sta načrt in proračun že odobrili ter se prično gradbeno dela že to jesen.

Rusija proti Evropi

Pariz, 22. julija. as. »Echo de Paris« doznava iz zanesljivega vira, da bo Rusija odgovorila na Briandovo noto o Panevropi, katere ji je bila poslana v informativne svrhe. Sovjeti vidijo v tem projektu načrt protisovjetske fronte in hočejo v posebnem manifestu na vseč dopovedati posebno malim evropskim državam, da samo sovjeti morejo varovati male države proti imperializmu velesil. Nobenega evropskega pakta ne more biti, dokler bodo gotove male države v direktni odvisnosti od velesil.

Statut Evropske unije gofov

Pariz, 22. julija. as. Mednarodna juristična konferenca je pred tremi tedni poverila posebni komisiji dvanajstoričice, da izdela načrt za evropski pakt. Ta komisija je sedaj to delo izvršila in sestavila v 21 členih popolni statut o evropski zvezi. Pri tem so posebno sodelovali Španec Alvarez, grški poslanik Politis, bivši jugosl. minister Spaljaković in bivši predsednik republike Millerand.

Novi ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov

Moskva, 22. jul. as. Včeraj je bil Čičerin na lasno prošnjo odstavljen od ljudskega komisarijata za zunanje zadeve v prvi vrsti radi slabega zdravja, pač pa gotovo tudi radi marsikaterih političnih naprotstev z njegovim stalnim namestnikom Litvinovim, ki je nazadnje sicer pod formalnim vodstvom Čičerina faktično že dve leti vodil zunanjo politiko in bil zdaj namesto Čičerina tudi formalno imenovan za ljudskega komisarja za zunanje stvari. Za prvega namestnika zunanjega komisarja je bil imenovan berlinski poslanik Krestinski, za drugega pa Karahan. Stomonjakov ostane kot specialist za gospodarska vprašanja v kolegiju za zunanje zadeve. Zunanji kurza ta sprememba ne bo predrugačila in pomeni samo že dolgo pričakovano razjasnitev glede odgovornosti.

Govor MacDonalda na interparl. konferenci

London, 22. jul. AA. Reuter poroča: Pred zaključkom interparlamentarne konference je govoril predsednik angleške vlade Macdonald in zagovarjal v svojem govoru pospeševanje mednarodnih stikov. Taki stiki bodo po mnenju govornika rodili mednarodne sporazume. Noben narod si ne more dovoliti vojne, ker je znanost toliko napredovala, da ni mogoče predvideti gospodarskih pospodarskih posledic bodočega vojnega spopada. — Macdonald je za tem govoril o potrebi socialne zakonodaje in grajal narode, ki tolerirajo nizke življenjske pogoje svojega delavstva. Znozel redar.

Proti revolucionarnim društvom v Romuniji

Bukarešta, 22. jul. AA. Preiskava o atentatu na državnega podtajnika Angelesca je pokazala, da atentator Basa ni študent. Bil je do nedavnega pri listu »Epoca«, ker pa so ga odpustili zaradi njegovih terorističnih tendenc. Izjavil je, da se je odločil za atentat proti Angelescu, ker je preveč deloval v korist Bolgarov v Dobruži. Za njegove tovariše študente še ni ugotovljeno, ali so vedeli za atentatorjeve namere ali ne. On vztraja pri tem, da so prišli k ministru samo za to, da ga prosijo podpore za svoje dijaško društvo. Danes so aretirali zopet veliko študentov. Drevi se sestane ministrski svet, da sklepa o novih ukrepih proti društvom, ki uprizarjajo nemire.

Zeileisova afera v Belgradu

Belgrad, 22. jul. u. V Belgradu imajo novo veliko afero s tako zvanim Zeileisovim načinom zdravljenja. Svoj čas je več belgrajskih zdravnikov odšlo k Zeileisu ter so njegov način zdravljenja prenesli tudi v Belgrad. Na ta način je v Belgradu prišel zdraviti dr. Ilić Rakovački, ki mu je v kratkem času uspelo pridobiti na slotine pacientov. Proti temu načinu zdravljenja, ki so ga obsodile znane svetovne kapacitete, je sedaj nastopilo tudi srbsko zdravniško društvo, ki je sprejelo resolucijo, v kateri med drugim pravi, da je Zeileisovo zdravljenje kot laično smatrati za šarlatanstvo in se mora tudi onemogočiti. V to svrhu se zahteva od ministrstva za narodno zdravje, da naj energično in z najhitrejšimi zakonskimi odredbami prepreči tako zdravljenje v Belgradu in v naši državi sploh. Od zdravniške zbornice se zahteva in pričakuje, da bo proti zdravnikom, ki delajo po tej metodi, uporabljala najstrožjo kazen po členu 42. uredbe po zdravniški zbornici s tem, da izbrise iz zapisnika zdravnikov krivce za leto dni. Od medicinske fakultete belgrajske univerze se zahteva, da isto tako od svoje strani nastopi proti temu.

V tukajšnji javnosti se je razvila prav živahna polemika, v kateri znani belgrajski zdravniki obsojajo tak način zdravljenja, ki ga smatrata za navadno varanje ljudi in obenem tudi za škodljivo. Smatrajo, da je zdravljenje po Zeileisovi metodi navadna trgovska podjetnost, ki mu lahko naseda lahkoverno ljudstvo.

Vročina v Ameriki

Newyork, 22. julija. AA. V Združenih državah, posebno v Newyorku je pritisnil nov in nenavadno intenziven val vročine. Mnogo oseb je preminulo radi solnčarice. V mnogih mestih so beležili termometri 111 stopinj Fahrenheit. V Newyorku samem je bilo v senci 99 stopinj Fahrenheit, na solncu 135 stopinj. Vročina pritiska predvsem v zapadnih krajih.

Ogromna škoda tajluna

Tokio, 22. jul. AA. Uradno objavljajo sledeče številk o žrtvah in škodi, ki jo je povzročil tajfun: Na Koreji 393 mrtvih, 1493 pogrešanih, o katerih domnevajo, da so mrtvi, 205 ranjenih in 8475 hiš porušeni; na Kijsiju 82 mrtvih, 75 pogrešanih, 425 ranjenih, 16.800 hiš porušeni, 20.786 pa poškodovani; ladij se je potopilo in pogrešajo 1803! (po veliki večini seveda ribiške).

Veliko štrajkovsko gibanje v Franciji

Pariz, 22. jul. as. Pokret za stavko v severni Franciji proti zmanjšanju med radi novega socialnega zavarovanja se širi. Potem ko je bilo izprtihih okoli 20.000 tekstilnih delavcev, je včeraj sklenilo v Lilleu okoli 50.000 kovinskih delavcev, da začne generalno stavko. Včeraj je v Parizu pri trdki Citroen 4000 delavcev ustavilo delo, katerih število je danes gotovo že doseglo 10.000.

Besedilo odgovora Jugoslavije na Briandovo spomenico

Belgrad, 22. julija. AA. Kraljevski poslanik v Parizu dr. Spaljaković je včeraj izročil francoski vladi odgovor kraljevske vlade na memorandum g. Brianda o ustanovitvi evropske federalne unije. Memorandum se glasi:

Vlada kraljevine Jugoslavije je srečna, da more izraziti priznanje inicijativi ministrstva zunanjih zadev francoske republike za organizacijo evropske federalne unije. Kraljevska vlada smatra, da predhodna dela za formacijo, že sama po sebi dovolj važna, zaslužijo, da se jim posveti dolžna pažnja ne glede na bližnjo ali daljno možnost ustvaritve unije. Ta predhodna dela bodo brez dvoma služila pripravljanju duhov in bodo pripomogla k ustvaritvi nove atmosfere. Predstavljajo pokret, da se na novem, razširjenem temelju poišče rešitev onih problemov, ki jih imajo evropski narodi, in da se uporabijo pota in metode, različna od onih, ki so jih v prošlosti zahtevale rešitve takih problemov.

Kraljevska vlada je uverjena, da bo s svojim blagodejnim in miroljubnim vplivom veliko pripomogla k pomiritvi duhov in zbližanju narodov. V tem duhu in v tem proučevanju Briandovega memoranda ima kraljevska vlada čast, da na povabilo, ki ji je bilo dostavljeno, formulira tele opazke:

1. Kraljevska vlada pristaja na to, da se inicijativa, ki jo vsebuje spomenica francoske vlade, kakor tudi mišljenje posameznih vlad povodom tega memoranda prouči na konferenci, ki bo v Zenevi za dobe zasedanja Društva narodov, in ki se je udeležile zastopniki onih držav, ki so bile zastopane na sestanku dne 9. septembra 1929, in da naj v skladu s takrat sprejetimi sklepi skrbijo za sklicanje te konference zastopnik francoske vlade, ki naj pripravi poročilo o izvršitvi te ankete.

2. Kraljevska vlada je pripravljena sprejeti vsako formulo, ki jasno označuje osnovni smoter tega društva angažiranih vlad-podpisnic, da v periodi in na izrednih sestankih redno stopajo v konflikt zaradi skupnega proučevanja vseh vprašanj, ki bi mogla zanimati v prvi vrsti zajednico evropskih narodov. Akor se mora naravno govoriti samo o regionalni asocijaciji pod okriljem in avspiciji Društva narodov.

3. Kraljevska vlada soglašala s potrebo ustvaritve organov, označenih v drugem členu memoranda. Toda v kolikor bi ustvarjanje takega kompletnega mehanizma našleto na pomisleke predstavnikov posameznih držav na prihodnjih sestankih v Zenevi, misli kraljevska vlada, da bi vsekakor velik uspeh, če se za začetek zagotove periodični sestanki in konference ter funkcioniranje sekretarijata za potrebne študije in konference.

4. Ta sekretarijat je po mišljenju vlade zelo potreben in bi mu po vsem tem bila prva naloga omogočenje študija metod, kako bi se čimprej do-

segla organizacija Evrope za vprašanja, navedena v točki 4 memoranda. Potreba organa za koordinacijo evropske kooperacije za večino tu naštetih vprašanj brez dvoma že danes obstoji in neodvisno od ideje kakerega režima evropske federalne unije.

Ker gre pri več teh točkah kakor n. pr. ureditev in izboljšanje mednarodnega evropskega prometa, koordinacija del evropskih rečnih komisij, železniški dogovori, služba evropske pošte, telefona in brzojava in mnoga druga slična vprašanja, ki niso našeta v memorandumu, kakor tudi gradnja mednarodnih potov, cirkulacija avtomobilov, letalski promet, izgradnja evropske mreže prekopov itd. itd. — za čisto regionalna vprašanja, ki predstavljajo jako velik interes za evropske države, a jako majhen, pogosto prav nikakršen za ostale države izven Evrope, je jasno, da vsega tega zelo obsežnega dela ni moči naprtili Društvu narodov in njegovim organizacijam.

Društvo narodov mora po definiciji voditi račun o onem, kar predstavlja posredni ali neposredni obči interes za vse stanove družbe, mora dajati inicijativo za ustvarjanje in nadziranje funkcioniranja regionalnih organizacij, ne more se pa zahtevati, da bi nadomestilo te organizacije, še manj pa seveda, da bi stopalo na mesto posameznih vlad in opravljalo njihove posle.

Šta narodov, predlagana nova asocijacija ne more obsegati drugih držav kakor samo države, ki so članice Društva narodov.

3. Kraljevska vlada soglašala s potrebo ustvaritve organov, označenih v drugem členu memoranda. Toda v kolikor bi ustvarjanje takega kompletnega mehanizma našleto na pomisleke predstavnikov posameznih držav na prihodnjih sestankih v Zenevi, misli kraljevska vlada, da bi vsekakor velik uspeh, če se za začetek zagotove periodični sestanki in konference ter funkcioniranje sekretarijata za potrebne študije in konference.

4. Ta sekretarijat je po mišljenju vlade zelo potreben in bi mu po vsem tem bila prva naloga omogočenje študija metod, kako bi se čimprej do-

Kralj Fuad odstopi?

Po uradnem obvestilu pa smemo soditi, da je položaj čvrsto v rokah egiptске vlade, ki je sama izjavila, da ni treba napraviti posebnih ukrepov v varstvo tujece.

London, 22. jul. as. »Daily Herald« poroča iz Kaira: Kralj Fuad se ne bo mogel držati, marveč bo moral odstopiti. Vlado Sidki paše bo v kratkem prevzel Adli Jegen, ki je bil do razpusta parlamenta predsednik senata. Prošnja 155 poslancev, ki je bila predložena kralju, da skliče parlament na izredno zasedanje, je Sidki paša proglašil za nezakonito.

Hajfa, 22. jul. as. Angleška križarka »Royal Sovereign« je danes dospela v Hajfo, pripravljena, da pluje dalje v Egipt. Dopusti angleških letalskih častnikov v Palestini so ukinjeni, ker se pričakuje še težki nemiri v Egiptu. Tudi v Iraku je položaj zelo napet. Ravno pred novimi volitvami je postal finančni položaj vlade tako slab, da se uradniške plače za mesec julij ne bodo mogle izplačati.

Napetost med Finsko in Rusijo vedno večja

Helzingfors, 22. julija. Finska vlada je naročila svojemu poslaniku v Moskvi, naj vloži pri sovjetski vladi protest, ker so iz ruske trdnjave streljali na finsko transportno ladjo »Kaleva«, ko je plula iz ruskih voda proti domu.

Finski poslanik je nadalje vložil tudi strogi protest pri komisarju za zunanje zadeve proti temu, da je sovjetska finskega inženjerja Svedberga, ki ima za seboj dolga leta delovanja na Uralu, vrgla v ječo, kjer je po dolgih mesecih trpljenja, ne da bi bil prišel pred sodnijo, umrl.

V zunanjem ministrtvu vlada veliko ogorčenje proti sovjedom in v mestu prevladuje mnenje, da se pripravljata nekaj resnega proti sovjedom. Akcija proti sovjetski republiki bi bila zelo popularna na celem obrežju Baltika.

Moskva, 22. julija. Vodilni sovjetski krogi so

Velika poljedelska kriza v Ameriki

Newyork, 22. jul. as. Predsednik ameriškega zveznega farmerskega urada Leggel je prepotoval vse kraje, kjer se prideluje pšenica in vidi edino upanje za zboljšanje cen pšenice samo v tem, da se vsi farmerji združijo najtesneje in da se na novo uredi površina posevte. Sodi se, da je res, da se bodo uradna nakupovanja tega urada v svrhu stabilizacije cen ustavila. Kljub temu, da je urad nakupil 60 milj. bušlov pšenice, je farmerski urad brez moči radi lanskih preostankov. Senator Thomas je zahteval od Hooverja, da se zvišajo nakupna sredstva farmerskega urada in da se skliče mednarodna konferenca vseh držav, ki pridelujejo pšenico, da se določijo enotne smernice glede žetve in zmanjšanja posevte. V sedanjem trenutku upajo, da bo splošna suša zmanjšala uspeh žetve.

Kitajski pirati delujejo

Honkong, 22. julija. AA. Pirati so zajeli kitajski parnik »Helikon«, ki je bil namenjen v Saigon.

Tekme za svetovno prvenstvo

Tekme za svetovno prvenstvo v nogometu, ki so izvale v Evropi toliko debate, katere reprezentanca bo prisostvovala, katere pa ne, se približujejo kraju. Ko to pišemo, se igra sta tekmi, ki bosta določili tudi druga dva semifinalista. Prva dva sta Jugoslavija in U. S. A. Dve reprezentanci, ki sta imeli najmanj izgledov na kakršnikoli uspeh. Po dosedanjih rezultatih je smatrati Jugoslavijo, ki je od vseh evropskih reprezentanc izšla kot absolutna zmagovalka, kot prvaka.

Evrope

v nogometu. To trditve opiramo na rezultate prošlih Olimpijad, kjer si je Uruguaj tudi priboril naslov prvaka sveta, pa čeprav niso sodelovale najmočnejše reprezentance. Naravno, da je ta naslov vsaj za Evropo iluzoren, kajti naš nogomet še ne more konkurirati nogometu Avstrije, Madžarske itd. Nihče pa nam ne bo odrekal tega naslova v Ameriki. In naše sodelovanje na teh tekmah v Ameriki je bilo pa le namenjeno propagandi. Tega ne smemo izpustiti z vidika. Ravno temu namenu pa koristijo največ naše zmage. V Ameriki, kjer so dandanes več ali manj odločujoče usoda Evrope, doseči take uspehe pomeni dosti. Kajti v Ameriki priznavajo sportu tisto vlogo, ki mu gre. Sportnik beseda že pomeni človeka gentlemana. Pred pričetkom tekme je bila naša reprezentanca tista, ki je vzbudila najmanj zanimanja. Po dveh zmagah in še celo z zmago nad favoritom Brazilije, so pa vsi časopisi Amerike in tudi Evrope polni hvale našega moštva. Naši igralci to tudi v polni meri zaslužijo. Svoji domovini so napravili s temi zmagami velike koristi. Upajmo, da zmagovalni pohod naših igralcev še ni končan. Včeraj zvečer je padla tudi odločitev, katere reprezentanca bo naš nasprotnik jutri, ko se igrajo semifinalne tekme.

Po tekmi z Bolivijo, ki se je končala s 4 : 3 v našo korist, javljajo časopisi iz Montevidea, da ni izključeno, da pride Jugoslavija in Amerika v finale. Kajti po igri, ki sta jo pokazala Uruguaj in Argentina, jima ne pripisujejo posebnih šans, posebno ne Argentini. Veliko vlogo je torej igrala danes (ko to pišemo) kocka, ki bo odločila nasprotnike.

O tekmi z Bolivijo

poročajo, da Jugoslovani niso igrali tako dobro kakor proti Braziliji. Slaba je bila kriška vrsta, posebno še srednji križec Stefanović, ki nikakor ne more priti do veljave. Tu se najbolj pozna pomanjkanje boljšega igralca. Nepremagljivi zid je pa obramba, kjer je Ivković naravnost sijalen. V napadu je pa gonilna sila Bek, ki je dosegal proti Boliviji »hat trick«. Sam je zabil tri zaporedne gole, ki so izvali silno navdušenje med gledalci. Kot izgleda, je Bek tisti igralec, ki manjka že več let naši reprezentanci.

V prvem polčasu je bila igra odprta in pod vplivom silnega vetra, ki je igro zelo oviral. Naši igralci so igrali zelo ležerno, napad je izredno malo streljal. Vsi so hranili svoje sile za finale. Ta taktika se je izkazala tudi kot pravilna. V prvem polčasu so pa imeli naši precej smole. Trije lepi strelji so se odbili od prečke. Bolivijci so igrali celo igro le z 10 igralci, ker si je po nesreči v 9. minuti zlomil desno nogo krilni napadalec Mediare. Isto smolo, vendar radi lažje poškodbe, je moral iz igre v 28. minuti druge polovice Djokič. Igra v prvem polčasu je bila mirna in fair. V drugem polčasu so pa prišli Bolivijci forsirati tempo, na kar so naši reagirali. Po lepih akcijah Marjanovič, Tirnanič, Bek je slednji zabil tri zaporedne gole, ki so čisto zmedli Bolivijce. Ti so prišli igrali zelo surovo in je le slučaj, da naši igralci niso dobili težjih poškodb. Djokičeva poškodba je le lahkega značaja. Na silni tempo Bolivijcev so naši odgovorili s istim orožjem. Ta silni tempo je precej pomagal do tako odlične zmage, ki bi pa bila še večja, da so naši igrali v prvem polčasu bolje. Sodnik Mateus (Uruguaj) je igro vodil objektivno, bil pa veliko premalo odločen in ni znal preprečiti ostre igre domačih. V splošnem pa igrajo v Ameriki veliko bolj energično in ostro kot smo pri nas vajeni. Vprašanje nastane, če ne bodo naši igralci za težke semifinale tekme premehtli. Sedaj namreč razumemo, kako so mogli Uruguajci zmagati na Olimpijadih. S svojo energično igro so zmedli nasprotnike in želi zmago za zmago.

Po tekmi z Bolivijo je predsednik mesta Montevideo povabil naše igralce na večerjo, ki jo je priredilo mesto našim igralcem. Naša reprezentanca je bila prva, ki jo je doletela ta čast.

Zadnji rezultati so Brazilija : Bolivija 4 : 0 in Paragvaj : Belgija 1 : 0. Igrajo še danes Čile in Argentina ter Romunija : Uruguaj. Favoriti so nedvomno Argentina in Uruguaj, vendar listi pripisujejo precej izgledov Romuniji.

Montevideo, 22. jul. z. Uruguaj je premagal Romunijo 4:0. V prvem polčasu je Uruguaj igral zelo ostro in je do konca prvega polčasa tudi zabil vse štiri gole. V drugem polčasu so se Romuni dobro branili. Za tekmo je vladalo zelo veliko zanižanje, ker sta oba nasprotnika premagala Peru in je bilo od te tekme mnogo odvisno. V tekmi proti Romuniji je Uruguaj postavil moštvo mlajših igralcev, ki so zlasti v prvem polčasu izpolnili pričakovanje. Uruguaj je bilo boljše moštvo. Rezultat popolnoma odgovarja poteku igre. Publike je bilo 60.000. S to zmago si je Uruguaj pridobil prvenstvo v grupi B. Jutri se igra poslednja tekna Argentina : Čile, ki je tudi odločilnega pomena.

Naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsemogočni odpoklical danes k Sebi najinega, zadnji čas v Radomljah pastirjujočega, dragega brata, prečastitega gospoda

Janka Šiška

župnika, duhovnega svetnika, dekana šibeniške školiše itd.

okrepčanega s sv. zakramenti, v 65. letu starosti.

Pogreb bo v četrtek, dne 24. julija 1930 ob 10 dopoldne v Radomljah pri Kamniku.

Blagopokojnika priporočava v pobožno molitev.

Radomlje, dne 22. julija 1930.

Josip Šiška, stolni kanonik, brat. Ana Šmon roj. Šiška, sestra.